

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ВЧИТЕЛЕМ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ

Мінгальова Ю. І.

*асистент кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій
Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна*

Сучасна освіта перебуває на етапі цифрової трансформації, де значну роль відіграють технології штучного інтелекту (ШІ). Використання інтелектуальних систем не лише змінює підходи до навчання, а й відкриває нові можливості для організації позакласної діяльності. Позакласна робота є важливою складовою освітнього процесу, адже сприяє розвитку творчості, самостійності, ініціативності та соціальної активності учнів.

Штучний інтелект – це галузь інформатики, що створює системи, здатні виконувати завдання, які потребують людського інтелекту: навчання, аналізу, розпізнавання мовлення, прийняття рішень. Завдяки швидкому розвитку інструментів, таких як ChatGPT, Canva Magic Write, Quizizz AI, Khanmigo, Copilot, використання елементів штучного інтелекту стає доступним для учителів і школярів. Це робить його важливим допоміжним інструментом у процесі навчання та організації позакласної діяльності.

Позакласна робота є важливою складовою освітнього процесу, яка сприяє всебічному розвитку особистості учня, формуванню його інтелектуальних, творчих і моральних якостей. Вона охоплює всі види діяльності здобувачів освіти, що виходять за межі навчальних занять, і має на меті поглиблення знань, здобутих на заняттях, а також розвиток соціальних і комунікативних навичок. Позакласна діяльність створює умови для самореалізації учнів, виявлення їхніх інтересів, здібностей і нахилів, виховує почуття відповідальності, колективізму, ініціативності. Форми організації позакласної роботи є різноманітними: гуртки, олімпіади, конкурси, проекти, науково-дослідницькі роботи, квести, рольові ігри, тематичні вечори та волонтерські акції. Такі заходи дозволяють учням виявляти ініціативу, проявляти творчі здібності, набувати досвіду публічних виступів, організації спільної діяльності, а також сприяють розвитку навичок критичного мислення.

Штучний інтелект сьогодні відкриває широкі можливості для оновлення форм і методів організації позакласної роботи. Його використання дозволяє зробити виховний процес більш гнучким, інтерактивним і орієнтованим на потреби кожного учня. Сучасні

цифрові інструменти допомагають педагогам не лише заощаджувати час на підготовці, а й створювати творчі, мультимедійні заходи, що підвищують мотивацію школярів до пізнання та сприяють формуванню ключових компетентностей [4].

На етапі планування позакласних заходів штучний інтелект може стати надійним помічником для вчителя. За допомогою чат-ботів і генераторів ідей, таких як ChatGPT, Gemini або Copilot, педагог може швидко створювати сценарії тематичних вечорів, конкурсів, квестів чи інтелектуальних ігор. Ці інструменти допомагають генерувати запитання для вікторин, придумувати цікаві завдання, адаптувати матеріали до віку та рівня підготовки учнів [3].

Під час підготовки матеріалів до позакласних заходів активно застосовуються інструменти з елементами ШІ – Canva, D-ID, Synthesia, які допомагають створювати афіші, відеоанонси, мультимедійні презентації або навіть цифрових аватарів ведучих. Такі сервіси дають змогу без спеціальних технічних навичок генерувати якісний і привабливий контент, що робить позакласну діяльність більш сучасною та динамічною. У процесі проведення позакласних заходів штучний інтелект також відіграє важливу роль. Освітні платформи Kahoot, Quizizz, Educaplay, створені для проведення інтерактивних ігор, квестів, навчальних турнірів та вікторин, що сприяють розвитку командного духу, логічного мислення й позитивної мотивації до навчання. Частина завдань у таких системах може бути автоматично згенерована ШІ, завдяки чому зміст заходів стає різноманітним і адаптивним. Використання цих технологій допомагає вчителю враховувати рівень підготовки учнів, відстежувати їхню активність і надавати індивідуальний зворотний зв'язок [2].

Після завершення заходів важливо здійснити підбиття підсумків, рефлексію та оцінювання результатів. У цьому також допомагають інструменти з елементами аналітики, які можуть автоматично оцінювати активність учасників, підраховувати результати тестів, формувати звіти чи рекомендації для подальшої роботи. Використання ШІ підвищує ефективність оцінювання та зменшує навантаження на педагогів, проте вимагає збереження людського контролю над процесом [1].

Використання штучного інтелекту у позакласній роботі має низку безперечних переваг: економія часу вчителя, підвищення зацікавленості учнів, розвиток цифрової грамотності, можливість створення персоналізованих завдань і креативних продуктів. Застосування таких інновацій робить позакласну діяльність цікавою, змістовною та наближеною до реальних потреб сучасного школяра. Водночас слід враховувати й ризики – надмірну залежність від технологій, ймовірність отримання недостовірної інформації, а також етичні питання, пов'язані

з використанням авторських матеріалів і дотриманням академічної доброчесності.

Отже, роль педагога в умовах цифровізації не зменшується, а навпаки – зростає. Учитель має залишатися модератором освітнього процесу, спрямовувати діяльність учнів, розвивати критичне мислення й навчати відповідально користуватися інтелектуальними інструментами. Лише за таких умов штучний інтелект стане не просто технічним нововведенням, а ефективним засобом підвищення якості, привабливості та результативності позакласної роботи.

Література:

1. Антонов Є., Мельник І. Гейміфікація як засіб підвищення мотивації в навчальному процесі. *Професійна підготовка компетентних фахівців в умовах сучасних освітніх трансформацій: теорія і практика* : зб. наук. ст. / за заг. ред. О. Антонової, Н. Бірук. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2024. С. 217–223.

2. Мінгальова Ю. Засоби ІКТ в шкільному курсі навчального предмету «Інформатика». *Актуальні питання сучасної інформатики* : матеріали доп. VII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю «Сучасні інформаційні технології в освіті та науці», (17–18 листоп. 2022 р.). Житомир, 2023. Вип. X. С. 118–122.

3. Мінгальова Ю. І., Торгонська А. О., Яценко О. І., Яценко О. С. Штучний інтелект: особливості використання в наукових дослідженнях. *Theoretical and Practical Aspects of Modern Research* : XXVI International scientific and practical conference, june 5–7, 2024. Ottawa : International Scientific Unity, 2024. С. 92–95.

4. Мінгальова Ю. І. Особливості застосування штучного інтелекту в освітньому процесі. *Збірник тез доповідей наукової конференції викладачів та молодих науковців Житомирського державного університету імені Івана Франка з нагоди Днів науки*, 16–17 травня 2024 р. Житомир : Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка. С. 354–357.